



## רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים

יצא לאור בתאריך:  
ג' סיון תשס"ט

פרשה:  
יום א' דחג השבועות

כותרת:  
מ'דארף אליין פארשטיין

**פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"**

הדברים על אחריות הכותב בלבד

## יום א' דחג השבועות מ'דארף אליין פארשטיין

פעמים רבות אנשים היו פונים לרבי בשאלה איזה שם לקרוא לתינוק שנולד להם, התשובה של הרבי היתה בדרך כלל, שעל ההורים להחליט בנידון ושארף אחד לא צריך להתערב בזה. גם בנושאים אחרים כששאלו אותו פעמים רבות הוא לא ענה, ובכוונה תחילה הוא השאיר את ההחלטה בידי השואל. על אף שאני מאמין שלרבי היו את התשובות לבעיות בכל זאת הוא בחר שלא לענות.

"צדיקים דומין לבוראם" את ההנהגה הזאת מצינו אצל הקב"ה בעצמו.

אנו חוגגים היום את חג השבועות, היום שבו ניתנה תורה לישראל. האירוע שהתרחש בפועל ביום הזה, הוא כמובן המעמד הגדול שבו התגלה הקב"ה לבני ישראל ואמר את עשרת הדברות.

לאחר מכן עלה משה אל ההר ושהה שם ארבעים יום וארבעים לילה, לחם לא אכל ומים לא שתה, ובסוף ביום הארבעים כאשר הקב"ה נתן לו את לוחות הברית, הוא אמר לו "לך רד כי שחת עמך . . . עשו להם עגל מסכה". למטה במחנה התרחש דבר חמור ביותר: החבריה עשו עגל ועבדו אותו.

משה יורד למטה ורואה בעיניו את כל מה שהקב"ה סיפר לו למעלה בהר. הוא רואה את עגל הזהב וכיצד כולם רוקדים מסביבו, וכתוצאה ישירה מכך "וישלך מידי את הלוחות וישבר אותם תחת ההר".

הגמרא (במס' שבת פ"ז, א) אומרת, שהמעשה הזה הוא אחד משלשה דברים שמשה עשה מדעתו והקב"ה הסכים על ידו: "דתניא ג' דברים עשה משה מדעתו והסכים הקב"ה עמו . . . שבר את הלוחות . . . ומנלן דהסכים הקב"ה על ידו, שנאמר אשר שברת . . . ישר כחך ששברת" ("אשר – שאישרו ושיבחו על שבירתך", רש"י). כלומר, לא רק שהקב"ה הסכים אתו, אלא שהוא עוד הודה לו על כך, ובלשון הגמרא אמר לו "ישר כוח".

לכאורה דבר זה אינו מובן כלל: אם הקב"ה באמת רצה שמשא ישבור את הלוחות, והוא כל כך נהנה ממעשהו של משה עד שאמר לו 'ישר כוח' – מדוע מלכתחילה לא נתן לו ציווי מפורש ואמר לו שבשעה שהוא ירד למטה עליו לשבור את הלוחות?!

ישנה אמרה חסידית שאומרת שישנם דברים מסוימים "אז מ'דארף אליין פארשטיין", ישנם דברים שצריך להבין אותם לבד. אי אפשר להורות לאדם במפורש לעשות אותם, אלא הוא לבדו צריך להבין שזהו הדבר הנכון לעשותו באותה שעה, ואם הוא עושה זאת מפני הציווי – הדבר איבד את חשיבותו וערכו. הקב"ה בעצמו לא מעוניין לצוות את משה לשבור את הלוחות, זה דבר שצריך לנבוע ולבוא מצד עצמו וביוזמתו.

זהו היסוד להתנהגות מסוימת שאנחנו מוצאים אצל חכמי ישראל בדורות הבאים:

כולנו יודעים שיש בתורה שני חלקים: תורה שבכתב ותורה שבעל-פה, ובהתחלה זה באמת היה כך; התנ"ך בלבד היה כתוב על נייר, ואת התורה שבע"פ היה אסור לכתוב והיא נלמדה מתוך הזכרון בלבד, וכמו שהגמרא (במסכת גיטין ס, ב) אומרת: "דברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרן על פה, דברים שבעל פה אי אתה רשאי לאומרן בכתב".

עד שבא רבי יהודה הנשיא, שחי בערך שבעים שנה לאחר חורבן בית שני, והוא הבחין שעם ישראל "מתגלגלין והולכין לקצוות", הולכים בגלות, וחשש שמא תשתכח תורה מישראל, ולפיכך הוא החליט לעבור על האיסור הנזכר משום "עת לעשות לה' הפרו תורתך". והוא עשה מהתורה שבע"פ תורה שבכתב (ראה לקו"ש י"ב, ע' 90).

ללא ספק היו בשעתו אנשים רבים שהתנגדו וצעקו שמעשהו של רבי יהודה הנשיא נוגד את התורה, אבל ההיסטוריה הוכיחה שהוא צדק בפעולתו. אף-על-פי שה' לא אמר לו לעשות זאת, הוא פעל זאת ביוזמתו האישית, שכן דבר זה משתייך ישירות לאותם דברים "וואס מדארף אליין פארשטיין".

אותו דבר אנו מוצאים בקשר ללימוד הקבלה. כולנו יודעים את ה'אגדה' הזאת שאסור ללמוד קבלה לפני גיל ארבעים. בהלכה זה קצת אחרת: הרמב"ם כותב בהלכות יסודי התורה פ"ד "שענין מעשה מרכבה אפילו לאחד אין דורשין בו אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו מוסרין לו ראשי הפרקים", ומוסיף הרמב"ם בסוף הפרק "ואני אומר שאין ראוי לטייל בפרדס אלא מי שנתמלא כרסו לחם ובשר. . . הויות דאביי ורבא". דהיינו שלימוד הקבלה נועד ליחידי סגולה בלבד, תלמידי חכמים, וגם אז רק לימוד ביחיד.

ומכל מקום, בא האריז"ל שהיה גדול המקובלים בכל הדורות, שהתגורר בצפת לפני חמש מאות שנה, וקבע בצורה נחרצת "שמצוה לגלות זאת החכמה". לא רק שמותר ללמד קבלה אלא יותר מכך – זוהי מצוה.

הבעש"ט הקדוש – שבחג השבועות חל יום היארצייט שלו – היה למעשה זה שקיים את המצווה הזאת בפועל ממש. הוא גילה והפיץ את חכמת הקבלה להמוני העם מבלי לבדוק בציציותיהם האם הם ראויים לכך או לא, ומדוע הוא עשה זאת? משום שבדורות האחרונים עם ישראל לא היה מחזיק מעמד בלי תורת הקבלה ובלי פנימיות התורה.

מהיכן הם נטלו את ה"ברייטקייט" הזאת, את הכתפיים הרחבות "לשבור" את האיסור של כתיבת התושבע"פ, ופרסום הקבלה? הם למדו זאת ממשה רבינו שכדי להציל את עם ישראל הוא שבר את הלוחות מעצמו, ורק לאחר מכן הקב"ה הסכים לדעתו ואמר לו יישר כח.

היום כל עם ישראל אומר "יישר כח" לרבינו הקדוש שהעלה על הכתב את התושבע"פ. עם ישראל כולו מודה ואומר "יישר כח" לבעש"ט שהפיץ את תורת הקבלה והחסידות.

מהי ההוראה עבורנו? ישנם דברים שצריכים להעשות בכל קהילה ובכל מקום. אבל אי אפשר לומר למישהו אתה צריך לעשות פעולה פלונית, פעמים רבות מדובר בדבר שהאדם מעצמו צריך להבין שמוטל עליו לעשות זאת כ"מילתא דפשיטא".

פעמים רבות אתה שואל את הילד שלך, למה לא עשית פעולה כלשהי, והוא מיתמם ועונה "אף פעם לא אמרת לי לעשות את זה", ואז אתה מחזיר לו: "זה דבר שצריך להגיד לך במפורש? ממך ציפיתי שתבין לבד שצריך לעשות זאת!"

נו, רבותי: מ'דארף אליין פארשטיין...

## **פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"**

הדברים על אחריות הכותב בלבד